

Στ. Κεφάλαιο.

I

Κάποιος ποῦ χτές ἦταν παιδί — σήμερα πιά εἶνε νέος. Μὰ ὅμως τὰ μάτια του ἔμειναν πάντα, ὅπως καὶ τότε, βαθουλὰ κι' ἀφηρημένα.

Κ' ἔτσι εἶμαι πάλι ἀναγκασμένος νὰ ξανάρθω σὲ μιὰ νύχτα καὶ μιὰ θύελλα. Τὸ πρωτὶ ποῦ ἐπακολούθησε — ἀπάντησε ὁ νέος ἓνα κορίτσι. Κ' ἐκεῖνο ἦταν ὠχρὸ — μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' τὸ κρῦο — κ' ἦταν τὸ βῆμα του χωρὶς κατεύθυνση.

Ὁ νέος τὸ ρώτησε: ποῦ πάει.

Μὰ ἐκεῖνο δὲν ἀπάντησε.

Κι' ὁ νέος τὸ ρώτησε ἂν ἤθελε νὰ πάη μαζί του.

Μὰ τὸ κορίτσι πάλι δὲν ἀπάντησε. Καὶ χωρισθῆκανε. Μὰ ὅταν ἐπέρασε καιρὸς κ' ἔτσι στὸ δρόμο ξαναβρέθηκαν — θυμήθηκαν πῶς κάποτε ξανᾶειχαν ἀνταμώσει.

Κι' ὁ νέος, ἀφοῦ καιρὸ περιπλανήθηκε στὴ νύχτα καὶ στὴ μοναξιά — βρέθηκε ἀπότομα μπροστὰ σὲ μιὰ μετάπτωση. Καὶ ξέχασε τὸν ἑαυτό του. Καὶ τὸν ἀντάλαξε μὲ τὴ ζωή. Κι' ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη πιά δὲν ἤξερε παρὰ νὰ τρέχη πίσω ἀπ' τὸ καθετὶ ποῦ πρόσκαιρο εἶνε μὰ ὄμορφο γιὰ μιὰ στιγμή. Κ' οἱ νύχτες του περνούσαν στὸ πιοτὸ καὶ στὶς γυναῖκες. Καὶ κάθε μέρα οἱ πόθοι του γινόσαντε περσότεροι. Καὶ φτάνει μιὰ στιγμή στὴ ζωὴ μας ποῦ ὅσο πιὸ ἀχόρταγοι εἶμαστε — τόσο περσότεροι γινόμαστε ἀνεξάντλητοι. Τὰ μέσα του ἦσαν πάντα μετροημένα — γιὰτὶ

μιὰ θέσις ποῦ εἶχε βρῆ δὲν τοῦ ἐξασφάλιζε περσότερα ἀπ' τὶς πρῶτες του ἀνάγκες —, μὰ τὸ κακὸ εἶνε πάντα πρόθυμο νὰ κατεβάζη τὴ τιμὴ του ἀνάλογα μὲ ὅποιο ἀντίτιμο κι' ἂν τοῦ προσφέρουμε.

“Ὅταν μιὰ μέρα ξανατάμωσαν ὁ νέος μὲ τὸ κορίτσι, βρῆκαν πῶς τώρα ἦταν πιὸ σκόπιμο νὰ προχωρήσουν λίγα βήματα μαζί. Κ' ἔτσι — χωρὶς καὶ νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν — προχώρησαν λιγάκι πιὸ μακριά. Μὰ δὲν ἐπείραζε. Γιατὶ τυχαίως βρεθῆκανε μπροστὰ στὴ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ ποῦ κατοικοῦσε ὁ νέος. Κι' ἀνέβηκαν μαζί — κι' ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲ χωρίστηκαν.

Τὸ κορίτσι αὐτὸ δὲν ἦταν ἄλλο ἀπ' τὴν Ἀγνή. Μὰ σήμερα εἶχε ἀλλάξει τ' ὄνομά της. Καὶ τὴν ἐλέγανε: Λολόττια!

Πάντοτε ἀπόφυγαν κ' οἱ δύο τους νὰ εἰποῦνε κᾶτι γιὰ τὴ νύχτα ἐκείνη ποῦ εἶχε περάσει ἀπ' τὴ ζωὴ τους κᾶποτε. Ἡ Ἀγνή τὴν εἶχε ἴσως ξεχάσει — στοῦ νέου ὅμως τὴ σκέψη πάντα ξαναγύριζε, μὰ πάντοτε σκοτείνιαζαν τὰ μάτια του στ' ἀντίκρουμά της. Γιατὶ ἔνοιωθε ὅλο πιὸ πολὺ πόσο ἡ ἐπίδρασίς της ἦταν ἀναπότρεπτη. Κ' ἦταν στιγμὲς ποῦ ἐτρόμαζε. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐμίλησε ποτέ του γιὰ τὴ νύχτα ἐκείνη.

Πρὶν ἔρθῃ ἡ ἀπότομη μετὰπτωσις στὴ ζωὴ του — κᾶποια παραμονὴ προηγήθηκε. Καὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη κᾶτι ἀποχωρίστηκε ποῦ ἦταν πολὺ δικό του. Καὶ πρόδοσε τὸ μυστικό του. Καὶ ἔς ὅλους πὰ τὸ χάρισε — ἂν κι' ἀνώθυμο. Μὰ ἦτανε κᾶτι μέσα του ποῦ τὸν ἀνάγκασε νὰ φτάσῃ σὲ μιὰ τέτοια ἀπόφαση. Σᾶ νᾶξερε πῶς κᾶποιος τὸ περίμενε. Σᾶ νᾶνοιωθε ὅτι τίποτα δὲν εἶνε ποῦ ἀποκλειστικὰ νὰ μᾶς ἀνήκῃ — τίποτα ποῦ νᾶεινε ἀπόλυτα δικό μας — γιὰτὶ σὲ κᾶποιον „δεύτερο“ χρωσιᾶμε πάντοτε ὅ,τι νοιώ-

θουμε καὶ ζοῦμε, ὅ,τι ἀνασαίνουμε κι' ὅ,τι ἀπὸ μέσα μας εἶνε βγαλμένο. Σὲ κάποιον „δεύτερο“ ποῦ κι' ὅταν δὲν τὸν ξέρουμε εἶνε ὁ πιὸ πολὺ κοντά μας, ποῦ εἶνε στὸ πλάϊ μας δίχως νὰ τὸν βλέπουμε καὶ ποῦ τὰ χέρια μας — κι' ἄς μὴ τὸ νοιώθουμε — κοντά του ἀπλώνονται.

Σήμερα ὁ νέος ζοῦσε μαζί με τὴν Ἀγνή. Καὶ στὴν ἀρχὴ φαντάσθηκε πῶς τὴν ἀγάπησε τρελλὰ. Μὰ ἔτσι ἦταν κι' ἄλλοτε σὲ κάθε ἀρχὴ. Καὶ πάντα ἐνόμιζε πῶς ἦταν τόση ἡ ἀγάπη του ποῦ ὅσες φορές τὸν ρώτησαν ὠρκίσθηκε πῶς ἦτανε γιὰ πρώτη του καὶ τελευταία φορὰ ποῦ ἀγάπαγε. Μὰ ποιὸς δὲ ξέρει τοὺς τέτοιους ὅρκους μας ποῦ ὅσες φορές τοὺς εἶπαμε — (ξεχνώντας ὅτι κι' ἄλλοτε . . . ἴσως χτὲς, ἴσως ἐδῶ καὶ λίγες ὥρες τοὺς ξανάειπαμε) — δὲν ἦτανε γιὰ νὰ τ' ἀκούσουν οἱ ἄλλοι γύρω μας — μὰ εἶχαμε ἀνάγκη ἐμεῖς ἀπὸ τοὺς ὅρκους μας καὶ στὸν ἑαυτὸ μας ὠρμιζόμαστε, γιὰ νὰ τὸν ἀπαλάξουμε ἀπ' τὴν ἴδια του τὴ δυσπιστία, γιὰ νὰ ἐκβιάσουμε λίγη εὐτυχία . . . Κ' εἶνε στιγμές ποῦ ἀποφασίζουμε — μέσ' στὸ παράλογο καὶ παρεξηγημένο μας ῥωμαντισμὸ — ν' αὐτοκτονήσουμε . . . μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πείσουμε τὸν ἑαυτὸ μας ὅτι ὁ ἔρωτάς μας ἦταν τέτοιος ποῦ κ' ἡ πιὸ μεγάλη μας θυσία δὲν θ' ἀρκοῦσε ἀπέναντί του. Συνήθως μένει ἡ ἀπόφασίς μας ἀπραγματοποίητη. Θ' αὐτοκτονούσαμε ὅμως χωρὶς ἄλλο ἂν . . . δὲ φοβώμαστε ὅτι: ἂν μιὰ φορὰ τὸ δοκιμάσαμε . . . δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ξαναυτοκτονήσουμε στὴ ζωὴ μας.

Λίγες ἡμέρες πέρασαν κι' ὁ νέος δὲ πίστευε στὸν ἔρωτά του πιά. Αὐτὸ δὲ τὸν ἐμπόδισε ὅμως νὰ κρατήσῃ τὴν Ἀγνή στὸ σπίτι του. Γιατὶ ἡ Δολόττα ἦτανε κι' ὠμορφη καὶ τὸ κορμί της ἦταν κάτασπρο κ' ἦσαν γλυκὰ τὰ χεῖλη της. Κι' ὅταν χορεύανε — ταίριαζαν ὠμορφα. Κι' ὅταν

ἐπίνανε — μεθούσανε . . . Δὲ φτάνει αὐτὸ . . . κι' ἂν
λείπη ὁ ἔρωτας . . .;

II

Δυὸ χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴ νύχτα ἐκείνη . . .

Μὰ ὅμως τοῦ νέου τὴ σκέψη κάθε μέρα ὄλο περισσότερο τὴν ἐσκοτείνιαζε ἢ ἐπίδρασίς της. Τὸ τελευταῖο καιρὸ γινόταν πάντοτε πιὸ ἀνήσυχος — πιὸ νευρικός.

„Ἐπὶ τελους! . . . κἄτι σοῦ συμβαίνει!“, τοῦ ἔλεγε
κάθε λίγο ἡ Ἀγνή.

Κ' ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε:

„Ὁχι! Δολόττα . . . δὲ μπορεῖς, δὲ ξέρεις νὰ τὸ νοιώ-
σης . . . Στὸ καθεὶ εἶνε κἄτι ποῦ συμβαίνει!“

Κ' ἐσώπαινε γιὰ λίγο — Κι' ἀφοῦ τὴν ἔπαιρνε ἀπ' τὸ
χέρι, ξανάρχιζε με μιὰ φωνὴ ποῦ ὄλο γινόταν πιὸ ἤρεμη:

„Τι σοῦεῖπα, Δολόττα; . . . Στὸ καθεὶ εἶνε κἄτι ποῦ
συμβαίνει; . . . Ναί! πίστεψέ με! Δὲν εἶνε τίποτα . . .

Κ' ἐσὺ — κ' ἐγὼ — κ' ἐμεῖς εἴμαστε κἄτι ὅπως τὸ κα-
θεὶ — τίποτα πιὸ πολὺ ἀπ' τὸ καθεὶ . . . κ' ἔτσι συμ-
βαίνει κἄτι καὶ σὲ μᾶς . . . μὰ ὅμως μονάχα ὅπως στὸ
καθεὶ!“

Κι' ὅμως ποτὲ ἡ Ἀγνή δὲν ἔνοιωσε τὰ λόγια του.
Κι' ὁ νέος ἔβλεπε κάθε μέρα πιὸ πολὺ πόσο ἡ Δολόττα
τοῦ ἦταν ξένη. Γιατὶ τὸ τελευταῖο καιρὸ ξανάρχισε νὰ
βροίσκη κἄπως τὸν ἑαυτὸ του.

Καὶ μιὰ μέρα:

„Ποῦ πᾶς;“ τοῦ λέει ἡ Ἀγνή.

Κ' ἐκεῖνος βιαστικός:

„Μὲ περιμένει κάποιος! μὲ περιμένει . . . Δὲν πρέπει
ν' ἀργήσω!“

Καὶ στὸ δρόμο ποῦ ἔτρεχε:

„Σήμερα . . . σήμερα μὲ περιμένει“, ξανάλεγε πολλές φορές στὸν ἑαυτό του.

Γιατὶ ἔτσι ἀπότομα τοῦ ἦρθε στὴ μνήμη πῶς κάποιον ἄνθρωπο εἶχε κάποτε γνωρίσει. Καὶ καίτι ἀκόμα πὺ πολὺ θυμήθηκε: πῶς κάποτε τὸν εἶδε -- ἴς ἓνα ξύλινο κρεβάτι ἀπάνου — νὰ κοιμᾶται κι' ὅταν ἐξύπνησε τοῦ εἶπε πῶς ξέρεῖ τί ὠνειρεύτηκε. Κ' ἐκεῖνος τρόμαξε!

Κι' ὁ νέος ἔτρεξε παντοῦ γιὰ νὰ ρωτήσῃ ποῦ ἐπὶ τέλους θαῦρισκε τὸν ἄνθρωπο ποῦ κάποτε γιὰ λίγες ὥρες μόνο ἐγνώρισε. Στὸ τέλος τὸν ἐστείλανε ὄξω ἀπὸ τὴ πόλῃ.

„Ποιὸν ζητᾶτε;“ τὸν ρωτᾶει βραχνὰ κι' ἀπότομα ἓνας ἄνθρωπος ποῦ ἐφύλαγε τὴν εἴσοδο.

„Πρέπει! . . . εἶνε ἀνάγκη νὰ μ' ἀφίσετε νὰ μπῶ!“ ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ νέου καὶ ταραγμένος ἐπροχώρησε — ὡς ποῦ ἐπὶ τέλους τὸν ὠδήγησαν μπροστὰ ἴς ἓνα παράθυρο μεγάλο μὲ σιδερένια κάγκελα.

„Περιμένετε!“ τοῦ εἶπε ὁ φύλακας ἀδιάφορα καὶ τὸν ἀφῆκε μόνο του.

Σὲ λίγο πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα ἓνας ἄνθρωπος ἐφάνηκε ποῦ ἦταν ἀδύνατος καὶ γερασμένος. Ἦταν ὁ Ἄνδρέας Χρησιτίδης.

III

Μιὰ μέρα ποῦ ξαναἰδωθήκανε:

„Παιδὶ μου“, τοῦ λέει ὁ Χρησιτίδης, „θυμασαι; — πάει πολὺς καιρὸς — ἔξω ἔπεφτε ψιλὴ βροχὴ καὶ ξέραμε . . . — ὄχι! καλύτερα νὰ μὴ τὸ ξέραμε — πῶς θα ξημέρωνε μὲ τὴ ψιλὴ βροχὴ“ . . .

Κ' ἡ φωνὴ του κουρασμένη ἐξακολούθησε:

„Τὴ νύχτα ἐκείνη ἐνοιώσαμε κάποιο ξεκίνημα πρὸς τ' ἄγνωστο . . . κ' ἐτρόμαξα ἀπὸ τ' ἄγνωστο . . . μὰ ὄχι γιὰ μένα . . . ὄχι . . . ὄχι γιὰ μένα!“

Κ' ἐπρόσθεσε βαρειά καὶ συντριμμένα:

„Εἶχα δίκησ . . . Δὲ τὴ ξανάειδα πιά ἀπὸ τότε!“

Μία μεγάλη σιωπὴ ἐπακολούθησε. Κ' ἦτανε τέτοια σὰ νὰ τὴν ἐνοιωθάν κ' οἱ δύο τους μέσα τους βαθειά. Κ' ἔτσι ἐπερίμεναν καὶ δὲν ἐμίλησαν ὡς ὅτου πέρασε μονάχη της.

Καὶ ξανακούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ γέρον:

„Θὰ σοῦ μιλήσω σήμερα, παιδί μου! Σὲ κάποιον ἔχω ἀνάγκη νὰ χαρίσω τὴν ἐμπιστοσύνη μου!“

Κ' ἔτσι τοῦ μίλησε. Κι' ὁ νέος τὸν ἄκουσε μὲ προσοχὴ καὶ μὲ συγκίνηση.

Κι' ὅταν ἐτέλειωσε — σὲ λίγο ἐπρόσθεσε μὲ μιὰ φωνὴ μισοσβυσμένη:

„Δὲ ξέρω . . . ποιὸς ἔχει πιὸ πολὺ δικαίωμα στὸ παιδί του: ὅποιος . . . τὸ γέννησε ἢ ὅποιος . . . τὸ γνώρισε παιδί του . . .“

Μὰ κάποιος θὰ μπορούσε ν' ἀπαντήση μὲ μιὰ καινούργια πονεμένη ἐρώτηση:

„ . . . ὅποιος τὸ γνώρισε ἢ ὅποιος . . . τὸ πόνεσε παιδί του;“

Κι' ὁ νέος:

„Πες μου!“, τοῦ λέει σὲ λίγο, „ποιὰ εἶνε ἡ μητέρα;“

Κι' ὁ γέρος τοῦγραψε ἓς ἓνα χαρτὶ μιὰ διεύθυνση:

„Θὰ πᾶς, παιδί μου;“ . . .

IV

Κ' ἤρθε μιὰ μέρα ἢ ἀνοιξίς.

Ὁ νέος δὲν εἶπε λέξη στὴν Ἀγνή. Τὴ νύχτα ἐκείνη ἦταν ἓνα ὄνειρο παράξενο ποῦ τὸν ἐξύπνησε πολλές φορές. Κάποτε τὸ εἶχε ξαναἰδῆ. Μὰ τότε ἦταν παιδί. Κ' ἦταν μαζί μὲ τὴ μητέρα τού. Καὶ τὸ ξανάειδε καὶ τὴν ἄλλη νύχτα. Κ' ἡ μητέρα του τὸν ρώτησε γιατί τὰ μάτια του ἦσαν τόσο ἀφηρημένα. Μὰ ἐκεῖνος ἔκλαψε ὅταν εἶδε τὴ μητέρα του νὰ τρέμη καὶ ν' ἀνησυχῇ γιὰ κάτι ποῦ, ἂν καὶ στὸν ὄπνο του μονάχα, τὸν εἶχε κάμει τόσο εὐτυχισμένο. Ἀλλὰ δὲν ἤξερε τί νὰ τῆς πῆ. Γιατὶ ἦταν μόνον ὄνειρο. Καὶ τίς μητέρες τίς φοβίζουνε τὰ ὄνειρατα. Καὶ λένε στὰ παιδιά τους νὰ μὴ πιστεύουν 'ς ὅ,τι βλέπουνε — γιατί εἶνε ψέμματα. Καὶ τὸ ἴδιο τοῦ εἶπε κ' ἡ μητέρα του. Μὰ ἐκεῖνος δὲ τὴν ἄκουσε. Κι' ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀπόφευγε τοὺς φίλους του καὶ τὰ παιχνίδια κ' ἦταν πάντα ἀφηρημένος. Ἐνα βράδυ τὸν εὐρήκανε καὶ κύτταζε τὸ ἡλιοβασιλέμμα στὴ θάλασσα. Κ' ἡ μητέρα του τὸν χτύπησε. Γιατὶ ἦταν ἡ ὥρα ποῦ ἔπρεπε ν' αἶχε γυρίσει σπίτι του. Κ' οἱ φίλοι του γελοῦσανε τὴν ἄλλη μέρα ὅταν τὸν εἶδανε. Κ' ἐκεῖνος πιά δὲ μίλησε μαζί τους. Κ' ἔμεινε πάντα ἀφηρημένος. Κι' ὅταν ἐβράδυναζε ἔκλαιγε.

Καὶ σήμερα θυμήθηκε ὅτι κάποτε ξανάειδε τ' ὄνειρο. Κι' ὅτι ἦταν κάποτε παιδί. Μὰ ἦσαντε κι' ἄλλα ποῦ θυμήθηκε: ξαναθυμήθηκε τὸν ἑαυτό του! . . .

Σηκώθηκε πρωτὶ — πρωτὶ. Πῆρε ἀπ' τὸ πλάϊ του ἓνα χαρτὶ κ' ἔγραψε κάτι. Μὰ ὅταν τὸ γύρισε ἀπ' τὴν ἄλλη τὴ μεριά γιὰ νὰ τὸ συμπληρώσῃ — (ἓνας στίχος μόνο ἀπόμεινε) — εἶδε ὅτι ἀπάνου στὸ χαρτὶ ἦταν κάποια διέυθυνσις. Πετάχτηκε ἀποφασισμένος:

„Πρέπει να πάω!“

Καὶ ξαναδιάβασε τὴ διεύθυνση. Καὶ ξαναδιάβασε ὅσα εἶχε γράψει πλάϊ τῆς. Ἐνα σοννέτιο ποῦ ἀσυμπλήρωτο εἶχε μείνει:

„Ποῦ πάει καὶ ποῦ δὲν πάει τ' ἀστέρι ἐκεῖνο

τὸ ξέρεῖ ὅποιος ποτέ του δὲν τὸ λέει —

τὸ ξέρεῖ ὅποιος μονάχος του ὄλο κλαίει

καὶ γιὰ ὅποιον ποῦν πῶς κλαίει γιὰ κάποιον κρῖνο!

—

„Κ' ἐγὼ εἶμαι ἀπόσους ξέρουνε ποῦ πάει —

κ' ἐγὼ εἶμαι ἀπόσους ξέρουν καὶ σιωποῦνε

γιατὶ δὲν ἔχουν τίποτα νὰ εἰποῦνε —

γιατὶ νὰ εἰποῦν κανεὶς δὲν τοὺς ρωτάει.

—

„Τὴ νύχτα ἕνας μιλάει κι' ἄλλος σωμαίνει

γιατὶ σιὸν πρῶτο ἢ νύχτα εἶνε βουβὴ

καὶ λέει κι' ὄλο θὰ λέη γιὰ νὰ χορταίνη . . .

—

„Μὰ γιὰ τὸν ἄλλο ἢ νύχτα ἔχει φωνὴ

καὶ τοῦ μιλάει γιὰ κάποια πεθαμένη

.
(Καὶ συμπλήρωσε τὸ στίχο ποῦ ἔλλειπε :)

.
„ποῦ θὰ ξυπνήσῃ πάλι τὴν Αὐγή!“

Κ' ἔτρεξε ὄξω ἀπὸ τὴ πόρτα μὲ τὸ χαρτὶ στὸ χέρι.

V

„Ζητᾶτε;“

„Τῆ κυρία!“

„Ἡ κυρία ἔφτασε μόλις ἀπὸ ἓνα μακρυνὸ ταξειῖδι . . .
Τῆ νύχτα ὀλόκληρη ἔταξειδενε . . .“

„Μὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ τῆς μιλήσω . . . Πρέπει . . . Σᾶς
παρακαλῶ . . .“

„Μὰ . . . περιμένετε . . . ἢ ἐπὶ τέλους . . . περάστε!“

„Σᾶς εὐχαριστῶ . . . σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ!“

Καὶ τὸν ὠδήγησαν ἴς ἓνα δωμάτιο ποῦ ὅσο μικρὸ κι'
ἂν ἦταν — ἔμοιαζε σᾶ νὰ μὴν ἔπρεπε καὶ νὰ χωρέσῃ οὔτε
ἓνα κᾶτι πιὸ πολὺ ἀπ' τὰ λίγα — κι' ὅμως πολλὰ — ποῦ
τὸ γιομίζανε.

Σὲ λίγο ἔτριξε ἡ πόρτα. Ἐνα πρόσωπο ὠχρὸ κι' ἀνή-
συχο στὴν ὠμορφιά του — μαῦρα μάτια ποῦ ἀπὸ τὸ πόνο
ἔμοιάζανε σᾶ νᾶειχανε νυχτώσει πιὸ πολὺ κι' ἀπὸ τῆ νύχτα
— κ' ἓνα χέρι μ' ἄσπρα δάχτυλα καὶ μακρουλὰ ἐπρόσ-
φερε στὸ νέο μιὰ θέση.

„Μοῦ εἶπανε πῶς ἐπιμείνατε“, ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς
Βιογινίας, „κ' ἔτσι σκέφθηκα πῶς θᾶῆταν κάποιος ποῦ δὲ
μὲ ξέρει . . . Γι' αὐτὸ σᾶς δέχτηκα.“

Ὁ νέος δὲ βροῆκε ἀπάντηση. Κ' ἔτσι γιὰ λίγο ἐσώ-
πασαν κ' οἱ δύο τους. Κ' ἐκντταγόσαντε.

Τῆς Βιογινίας τὰ μάτια ἔπεσαν ἄξαφνα ἴς ἓνα χεῖρτι
ποῦ ὁ νέος κρατοῦσε ἀκόμα ἀφηρημένος στὸ δεξί του χέρι.
Καὶ τοῦ μίλησε:

„Ποιὸς σᾶς ἔδωσε τὴ διεύθυνση;“

Κι' ὁ νέος μηχανικά, χωρὶς καὶ πάλι ν' ἀπαντήσῃ,
ἔσήκωσε τὸ χέρι του, σᾶ νᾶθελε νὰ τῆς τὴ δόση. Κ' ἡ
Βιογινία τὴ τράβηξε ἀπ' τὸ χέρι του. Καὶ τὴν ἐδιάβασε.

Μὰ ὁμως ἐδιάβασε καὶ κᾶτι πιὸ πολὺ ποῦ ἦταν γραμμένο πλάϊ της. Καὶ τὰ χέρια της ἀρχίσανε νὰ τρέμουν.

„Κύριε! . . . Ποῦθε τὸ ἀντιγράψατε;“

Ὁ νέος κοκκίνησε:

„Τὴ διεύθυνση;“ ρώτησε δειλά.

Κ' ἐπρόσθεσε πιὸ σταθερὰ μὲ τὴν ἀπόφαση νᾶρθῆ στὸ θέμα τῆς ἐπισκέψεώς του:

„Πίσω ἀπ' τὰ κάγκελα μιᾶς φυλακῆς!“

Μὰ ἡ Βιοργινία τὸν πρόλαβε ἀφοῦ ἐξεβίασε μιὰ ἤρεμη φωνή:

„. . . Καὶ τοὺς στίχους;“

Τὰ μάτια της ἀνάψανε.

Κι' ὁ νέος ἀπάντησε:

„Τοὺς ἄκουσα τὴ νύχτα καὶ τοὺς ἔγραψα!“

Κ' ἡ Βιοργινία μηχανικὰ κι' αὐθόρμητα:

„Ἐτσι ὅπως τοὺς ἀκοῦνε“, τοῦ λέει, „ὄσοι ἀμομένουν στὸ ὑπαιθρο μετὰ ἀπ' τὴ θύελλα;“

Καὶ σὲ λίγο ἐπρόσθεσε:

„Τὶ ἐνοιώσατε ὅταν ἀπομείνατε μετὰ ἀπ' τὴ θύελλα στὸ ὑπαιθρο; . . . Μιλήστε μου!“

„Νὰ σᾶς μιλήσω; Εἶνε πολλὰ ποῦ θᾶπρεπε νὰ πῶ!“

„Τὴν ἴδια νύχτα, κύριε, ἤμουν κ' ἐγὼ ποῦ ἀπόμεινα μὰ . . . πίσω ἀπὸ τὸ ὑπαιθρο!“

Κι' ὁ νέος: ἔτσι χωρὶς νὰ νοιώθῃ τὶ ἔλεγε:

„Καὶ . . . δὲν σᾶς βροῆκα; . . . Δυὸ χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὴ νύχτα ἐκείνη!“

„Ὁχι! . . . ἡ νύχτα ἐκείνη σήμερα εἶνε ποῦ . . . ξημέρωσε!“

„Καὶ . . . περιμένατε δυὸ χρόνια ὡς ποῦ νὰ ξημερώσῃ;“

„Όχι! . . . περίμενα περισσότερο! μιὰ ζωὴ δλόκληρη περίμενα!“

„Καὶ δὲν ἀκούσατε τὴ νύχτα ὅσα ἄκουσα κ' ἐγώ;“

„Όχι! . . . γιατί ἤμουν πίσω . . . ἀπ' τὸ ὕπαιθρο! Καὶ πίσω ἀπ' τὸ ὕπαιθρο σωπαίνουν ὅλα . . . κι' ὅλα εἶνε βουβά. Δὲ βρίσκει κανεὶς τίποτα!“

„Τὸ ἄκουσα ἐγὼ γιὰ σᾶς, κυρία μου, κ' ἴσως γιὰ σᾶς, μόνο γιὰ σᾶς νὰ τᾶκουσα — γιατί ποτέ μου δὲ μπορούῶσα νὰ ἐξηγήσω πῶς μοῦ δόθηκε νὰ ταῦρω ἐγὼ ποῦ . . . δὲν τοὺς ἄξιζα! Κ' ἐνοιωθα πάντοτε ὅταν τᾶβλεπα στὸ πλάϊ μου . . . γύρω μου . . . παντοῦ: πῶς δὲ μπορούσε νᾶησαντε δικά μου — πῶς κάποιου „δεύτερου“ εἶνε ποῦ ὅλα μου χρωστάω! Ναὶ . . . πρέπει ἐσεῖς νὰ μὲ πιστέψετε . . . γιατί εἶνε ἓνα μυστήριο ποῦ ἀπὸ χρόνια πιά μὲ βασανίζει...“

Κ' ἐπρόσθεσε δισταχικὰ:

„Σήμερα . . . δὲ ξέρω . . . μὰ μοῦ φαίνεται πῶς . . . ξεδιαλύνει!“

Κι' ἀκούστηκε ἀπ' τῆς Βιογινίας τὰ χεῖλη μιὰ φωνὴ μισοσβυσμένη:

„Πέστε μου καὶ ἀπ' τὴ ζωὴ σας — Πέστε μου . . . δλόκληρη τὴ ζωὴ σας!“

Κ' ἔπειτα ἀπὸ μιὰ οἰωπὴ μεγάλη μίλησε ὁ νέος:

„Μιὰ μέρα πέρασε ἓνα πλοῖο ἀπ' τὸ λιμάνι μας! Τὸ περιμέναμε ἀπὸ μέρες κ' ἓνα βράδυ ἐφάνηκε κ' ἦταν στὴ πόλη δλόκληρη γιορτὴ! Τότε ἡ μητέρα μου μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μ' ἀνέβασε στὸ πλοῖο ἀπάνου . . . Μὲ φίλησε καὶ μοῦειπε ἐνῶ τὰ μάτια της δακρῦζανε: „Πήγαινε ἐσὺ . . . Γεννήθηκες στὴ ξενίτειά . . . Πέρα-μακριὰ ποῦ θὰ σὲ βγάλῃ τὸ βαλόρι εἶνε ἡ πατρίδα!“ Καὶ μ' ἄφισε ἡ μητέρα μου κ' ἦταν σὲ λίγο γύρω μας μονάχα θάλασσα —

ὡς τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲ φαντάστηκα ποιῆ — κ' ἦταν πολλές φορές ποῦ ἐκύτταξα τὰ κύματα νὰ σμίγουνε μὲ τὸν δορίζοντα — πῶς καὶ ἀκόμα βρῖσκεται πίσω ἀπ' τὸ πέλαγο . . . καὶ μάλιστα ἡ πατρίδα! Μερόνυχτα πολλά ἦταν ποῦ ταξειδέψαμε κ' εἶδα μιὰ νύχτα στ' ὄνειρό μου πῶς δὲ θὰ φτάναμε ποιῆ — μὰ ὅταν ἐξύπνησα, εἶχαμε πιά ξημερωθῆ ἔς ἓνα λιμάνι. Καὶ μοῦ εἶπανε — μονάχος μου δὲν τὸ κατάλαβα — πῶς ἦταν ἡ πατρίδα — . . .

„Μῆνες πολλοὶ περάσανε — κ' ἦτανε βράδυ . . . ὡς τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἤμουνα μόνος καὶ δὲν ἤθελα νὰ ξέρω τίποτα ἀπ' τὰ γύρω μου. Τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ἔς ἓνα κέντρο ποῦ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴ πόλη — ἓνας ἄνθρωπος καθώταν πλάϊ μου . . . Δὲ τὸν ἐγνώριζα μὰ οὔτε κ' ἐκεῖνος ἀντελείφθηκε πῶς κάποιος εὐρισκώταν ἀντικρὺ του. Ὁ ἄνθρωπος ἐπάλευε γιὰ τὴν εὐτυχία του . . . Δὲν ἤξερα ὅτι στὴ πατρίδα ἐδῶθε ἀπὸ τὸ πέλαγο πουλιέται ἡ εὐτυχία — ὅπως καὶ ἡ ὑπόληψις — καὶ μάλιστα ἔς ὅποιον ἀπόμεινε μὲ τὴ πιὸ πλούσια προσφορά . . . Φωνάζουνε, κυρία μου, μέσ' στὶς δημόσιες τίς πλατεῖες, τὴ τιμὴ ποῦ καθενὸς ἡ τσέπη ἀντέχει νὰ προσφέρῃ γιὰ ἓνα κομμάτι ὑπόληψη ἢ εὐτυχία — κ' ὅποιος γεννήθηκε φτωχὸς μένει ἄτιμος στὴ ζωὴ του καὶ δυστυχισμένος. Κ' ἔτσι ἦταν ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἀντίκρου μου καθώτανε, γιὰτὶ δὲν εἶχε ν' ἀνταποκριθῆ στὶς προσφορὲς ποῦ οἱ γείτονές του ὄλο καὶ ὑψώνανε. Μὲ πόνεσε ποῦ εἶδα τὸν ἄνθρωπο μέσ' στὴν ἀπελπισία του νὰ παλεύῃ ἐπίμονα μὰ . . . κ' ἄδικα. Καὶ σκέφτηκα πῶς ἔπρεπε νὰ τὸν βοηθῆσω . . . Μὰ οὔτε κ' ἐγὼ εἶχα τόσα ποῦ ἀπαραίτητα ἦσαν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουνε τὴν εὐτυχία του . . . Καὶ μέσ' στὸ πόνου μου πῆρα μιὰ ἀπόφαση παράτολμη . . . Κ' ἔκλεψα . . . μάλιστα, κυρία μου, ἔκλεψα γιὰ νὰ τὸν βοηθῆσω!“

„Απὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἤμουνα πάντοτε μαζί του . . . Μιὰ μέρα, διὰν ἀπὸ καιρὸ τὸν εἶδα: „Κύριε!“, μου λέει, „δὲν ἀντέχω πιά στὸν ἐξαγγκασμὸ ποῦ μὲ ὑποβάλλετε... Δὲ μπορῶ πιά νὰ σᾶς χροωσιάω τὴν εὐτυχία μου!“ Ὅταν τὸν ἄκουσα δὲν ἐκατάλαβα τὶ μοῦλεγε . . . Τὴν ἄλλη μέρα εἶχα μιὰ πρόσκληση ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα . . . Ὁ ἄνθρωπος μὲ εἶχε καταγγεῖλει . . . Τὸ πρῶτο βράδυ ποῦ ἔμεινα στὴ φυλακὴ — ἓνας δυνατὸς πυρετὸς μ' ἔκαμε νὰ χάσω τὸ μνημονικὸ μου γιὰ πολὺ καιρὸ . . . Σὲ λίγες μέρες βρέθηκα στὸ Φρενοκομεῖο . . . Μιὰ νύχτα μ' ἀπολύσανε . . . Τὴν ἴδια νύχτα ἦταν μιὰ θύελλα . . . Κ' ἔμεινα στὸ ἔπαιθο ἔπειτα ἀπ' τὴ θύελλα . . . κι' ἄκουσα τότε ὅσα μονάχα ἢ νύχτα ξέρει νὰ μᾶς πῆ . . . μὰ ὅμως μονάχα ἢ νύχτα στὸ ἔπαιθο . . . καὶ μοναχὰ 'ς αὐτοὺς ποῦ στὸ ἔπαιθο ἀπομείνανε μετὰ ἀπ' τὴ θύελλα . . .“

Κι' ὁ νέος ἐσώπασε . . . Τὰ μάτια του εἶχανε θολώσει. Καὶ κνιταχθήκανε πολὺ. Καὶ κνιταχθήκανε βαθειά. Ὅσο ποτὲ δὲ κνιταχθήκαν ἄνθρωποι στὴ ζωὴ τους.

Κ' ἡ Βιοργινία σηκώθηκε ἄξαφνα κι' ἀκούστηκε ἡ φωνὴ της σ' ἄναρχότανε ἀπὸ πέρα . . . ἀπὸ μακριά:

„Ζητᾶτε κι' ἀπὸ μένα νὰ σᾶς πῶ τὴν ἱστορία μου;“

Κι' ἀνοίγοντας τὰ χέρια της ἐπρόσθεσε:

„Κνιτάχτε με! Δὲν εἶνε πιὸ πολλὰ ποῦ θὰ σᾶς ἔλεγα!“

Κι' ὁ νέος γονάτισε μπροστά της καὶ τῆς φίλησε τὸ χέρι . . .!